

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Т.Ю. Уварова

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА

*Навчальний посібник з української мови як іноземної
для читання та розвитку мовлення студентів 3 курсу*

Харків
ХНАДУ
2025

УДК 811.161
ББК 81.2Укр) -9

Рекомендовано вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародної освіти і співпраці (протокол № 8 від 22 травня 2025 року) як навчальний посібник для іноземних здобувачів закладів вищої освіти, які навчаються на 1 курсі за економічними спеціальностями.

Рецензенти:

Н.І. Ушакова – зав. кафедри мовної підготовки, д. пед. наук, професор,
Центр міжнародної освіти Харківського національного університету імені

В.Н. Каразіна;

Л.В. Кохан – зав. кафедри базової мовної та загальнонаукової підготовки
іноземних громадян, д. пед. наук, професор,

Харківський національний університет міського господарства імені

О.М. Бекетова;

Н.В.Саєнко – професор кафедри іноземних мов
д. пед. наук, професор, Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

Автори:

Т.Ю. Уварова, к.пед.н., доцент, ХНАДУ.

Уварова Т.Ю.

Українська мова як іноземна: навчальний посібник з української мови як іноземної для читання та розвитку мовлення студентів 3 курсу / Т.Ю. Уварова. – Харків : ХНАДУ, 2025. – 132 с.

Навчальний посібник призначений для практичних занять з української мови в групах іноземних студентів III курсу всіх спеціальностей. Основна мета роботи – розвиток і формування в студентів мовленнєвих навичок і вмінь, головним чином, у навчально-ознайомлювальному читанні та говорінні з використанням текстів соціокультурної тематики. Навчальний матеріал представлений текстами для читання, конспектування та реферування і завданнями до них. Вказівки складаються з трьох розділів, присвячених життю і творчості українського письменника М.В.Гоголя, а також письменників і поетів Г.Ф.Квітки-Основ'яненка, Т.Г.Шевченка.

УДК 811.161
ББК 81.2Укр) -9

© Уварова Т.Ю. 2025
© ХНАДУ, 2025

ЗАНЯТТЯ 1

Микола Васильович Гоголь. Біографія.

Микола Гоголь

Завдання 1. Чи знаєте ви, хто такий Микола Васильович Гоголь?
Що ви чули про нього?

Чи знаєте ви, що означає прізвище письменника?

Гоголь – птах сімейства качиних, качка. Існує такий вислів «ходити гоголем» - тобто дуже важливо. Напевно, від сильної важливості прадід письменника козак Остап отримав таке прізвисько - Гоголь, що згодом стало прізвищем.

Завдання 2. Познайомтеся з тлумаченнями деяких слів, які ви зустрінете в тексті:

Малоросія – у 17 ст. – на початку 20 ст. так іноді називали Україну, а українців - малоросами.

Масток – земля і будинок із господарськими будівлями, що належала дворянину або багатій людині.

Село – населений пункт України та інших слов'янських країн. У селі, на відміну від інших населенх пунктів, обов'язково була церква.

Хутір – малий населений пункт, що складається з одного, інколи кількох окремих будинків із власним господарством.

Поміщик – багата людина, яка володіє маєтком і землею.

Пан – (дослівно означає «господар») те саме, що поміщик.

Селянин – людина, яка мешкає в селі чи селищі та займається роботою на землі.

Забобон – «вірування» в те, що деякі явища пов'язані з містикою, або є передбаченням майбутнього.

Переказ – розповідь про минуле, яка переходить від покоління до покоління в усній формі.

Чиновник – державний службовець.

Ревізія – документальна перевірка. У 18-19 століттях так називався перепис населення.

Ревізор – людина, яка проводить перевірку, ревізію.

Душевна криза – дуже поганий моральний стан людини.

Повість – велике оповідання.

Летаргічний сон – хвороба, схожа на сон. Під час такого сну людина лежить нерухомо, ні на що не реагує, температура її тіла низька і в неї немає жодних ознак життя.

Завдання 3. Знайдіть корінь у словах. Запишіть слова, від яких вони утворені. Користуючись словником, поясніть їхні значення.

Традиція, маєток, забобон, переказ, документальний, критик, прізвисько, живопис, чудернацтва, пройнятий, літературознавець.

Завдання 4. Як ви розумієте ці словосполучення? Виділені слова замініть синонімами або синонімічними словосполученнями, запишіть їх.

Досі, сіре життя, носити ім'я, український побут, володіти мовою, виходить книжка, переносне значення, почуватися некомфортно, здобути місце, палко любити, відомі повісті, страшні події, прийти на зміну, відбулася вистава, бути типовим, меморіальні таблички, гостювати.

Завдання 5. Вставте слова з дужок у формі відповідного відмінка. Запишіть отримані словосполучення.

Володіти (українська мова), брати участь у (вистава), займатися (малювання), соромитися (великий ніс), не поступається (сучасні фільми), висміювати (чиновники), не змінити (жодне слово);
усе, що його оточувало, було для нього (улюблена справа);
книга, заснована на (українська народна творчість).

Завдання 6. Назвіть дієслова, від яких утворено ці іменники. Запишіть їх.

Життя, малювання, спогад, захоплення, участь, уявлення, назва, значення, існування, видання, розповідь, переживання, прізвище, віра, розвиток.

Завдання 7. Прочитайте слова. Від даних слів утворіть форму однини. Визначте їхній рід. Зі словами, що вийшли, придумайте словосполучення. Запишіть їх.

Книги, читачі, вулиці, провулки, гроші, заняття, казки, повісті, враження, персонажі, глядачі, вистави, душі, макарони, похорони, вечори.

Завдання 8. Прочитайте текст «Микола Васильович Гоголь. Біографія». Будьте готові відповідати на запитання та переказати основну інформацію.

Бажаючих ознайомитися з повною версією навчального посібника просимо звертатися до завідувача кафедри мовної підготовки Надії Сергіївни Моргунової за електронною адресою kafmp@ukr.net